

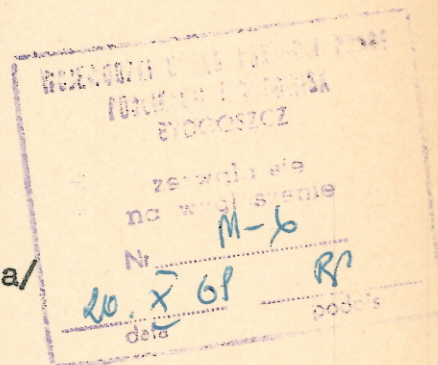
Autor: Teresa de Laveaux
Redakcja Audycji Muzycznych

209
Dnia: 20.10.1969 r.
godz.: 16.20 - 17.00

MUZYCZNY RELAKS

=====

/zapowiedź początkowa nagrana/

BT

Od dłuższego już czasu obserwujemy w wielu krajach rosnące zainteresowanie dawną muzyką. Z jednej strony przyczynia się do tego silny rozwój badań naukowych, poszukiwań archiwalnych, które wydobywają na światło dzienne wiele dotąd zupełnie nieznanych zabytków muzycznych, z drugiej - niewątpliwie atrakcyjność tej muzyki dla dzisiejszego odbiorcy. Jesteśmy trochę znużeni nadspodziewanie szybkim dewaluowaniem się wartości najbardziej fascynujących technik kompozytorskich dnia dzisiejszego. Pragniemy uchwycić się czegoś trwalszego, wracamy do przeszłości. Ale muzyka dawnych wieków stawia nas przed nowymi problemami doznań estetycznych. Jej prostota i bezpośredniość ^{dawnej muzyki} stają się nam szczególnie bliskie... Właśnie ta muzyka odsłaniając nam nowe, nieznane dotąd światy staje się w jakimś stopniu relaksem w naszym jakże nerwowym i pełnym różnorodnych napięć życiu. Na całym świecie zaobserwować możemy swoisty renesans dawnej muzyki. Wobec tych przejawów staje i dzisiejsza praktyka wykonawcza. Od tej bowiem strony muzyka ta jest także

2m

czyns nowym i swiezym. Odtworca jest tu w jakimś stopniu także i twórcą. Duża swoboda wykonawcza dawnej muzyki staje nawet niejednokrotnie na pograniczu improwizacji, co podyktowane jest konwencją tamtych epok, w stosowaniu wymiennych instrumentów, różnego rodzaju koloratur, ozdobników itp.

Z drugiej zaś strony wykonawcy dbają o jak najwierniejsze zachowanie autentyczności tej muzyki. W wielu krajach powstają liczne zespoły specjalizujące się wyłącznie w tego rodzaju muzyce.

Także coraz więcej istniejących już zespołów kameralnych wprowadza do programów swoich koncertów dzieła dawnych mistrzów. Ale muzyka dawna - to nie tylko Bach, Vivaldi czy Haendel, dziś programy koncertów filharmonicznych czy radiowych sięgają o wiele dalej

wstecz - do wieku XV, XVI do X-tego a nawet do V-tego jak miało to miejsce choćby na ostatnim Festiwalu Bydgoskim. Dzisiejszą audycję chciałabym poświęcić dawnej muzyce polskiej. Sięgnemy więc do wieku XIII z którego pochodzi najstarsza pieśń religijna z polskim tekstem. Jest to Bogurodzica, anonimowa, bojowa pieśń rycerstwa polskiego śpiewana przez wojsko polskie pod Grunwaldem w roku 1410.

Jednym z najwybitniejszych polskich kompozytorów XV wieku
znanym z nazwiska był Mikołaj z Radomia. Zachowało się stosunkowo
~~dużo utworów~~
dużo utworów tego mistrza, zarówno świeckich jak i kościelnych
dominujących wówczas nie tylko w muzyce polskiej. Słuchamy hymnu
"Hystorigraphie acie" w wykonaniu zespołu ^{u, Fintulatores et} Madrygalistów i zespołu
^{tubecinatores Varsovienses pod dyktando Karolusena}
Instrumentów Dawnych Capellae Bydgostiensis pod dyrekcją Stanisława
~~Gałońskiego.~~ ^{Piwkowskiego}

/Taśma: ~~13285~~ - czas: /

Okres Renesansu przyniósł muzyce polskiej wiele wybitnych nazwisk
kompozytorów, których twórczość wyszła poza granice naszego
kraju. W tym okresie bujnie rozwija się muzyka świecka w jej
ramach również formy instrumentalne, w epokach wcześniejszych
jeszcze nie znane. Jednym z największych zachowanych do dziś
zbiorów utworów instrumentalnych - bądź to oryginalnych, bądź to
będących transkrypcjami a więc opracowaniami utworów wokalnych
- jest tak zwana tabulatura Jana z Lublina. Zbiór ten zawiera
między innymi oryginalne tańce i pieśni polskie. Wśród nich
znajdujemy popularną wówczas ludową piosenkę "~~Zajłok~~" "Zakulałam się
tarniem".

/Taśma: 7792 - czas: /

Do najwybitniejszych przedstawicieli polskiego Renesansu w muzyce należeli: Mikołaj z Krakowa, Mikołaj Gomółka, Wacław z Szamotuł a także Marcin Leopolita i Mikołaj Zieleński, - którzy nazywani byli mistrzami złotego wieku. Wiele ich kompozycji zaginęło, ale te, które pozostały świadczą o dużym kunszcie kompozytorskim ich twórców.

Wacław z Szamotuł działający ^X w I-szej połowie XVI wieku /początkowo na dworach magnackich w

Wilnie, później był członkiem kapeli królewskiej. Pisał głównie pieśni do tekstów łacińskich i polskich, które ^{Mesali te} charakteryzuje prosta

faktura i duża inwencja melodyczna. Przeznaczone do śpiewania

"Doma i kościoła" zajmują poczesne miejsce w polskiej twórczości

pieśniarskiej. Motety Wacława z Szamotuł utrzymane przeważnie

w fakturze czterogłosowej ukazywały się również drukiem w Norym-

berdze, co świadczy także o ich popularności poza granicami kraju.

Słuchamy jednego z czterech zachowanych Motetów Wacława z Szamotuł

"In te Domine Speravi" śpiewa chór chłopięco-męski pod dyрекcją

Stefana Stuligrosza.

/Taśma: Festiwal 1969 /

Jednym z najwybitniejszych kompozytorów polskich działających na przełomie XVI i XVII wieku - był Mikołaj Zieleński. Jego

Jego największe dzieło "Offertoria i Communiones" zawierające 120 utworów wokalnych, instrumentalnych, instrumentalno-wokalnych ukazało się drukiem w Wenecji w roku 1611. Obsada utworu zgodnie z panującymi ówczesnie zwyczajami nie była przez kompozytora dokładnie sprecyzowana, stąd też duże możliwości wykonawcze dotyczące tak środków jak i techniki.

Słuchamy fragmentu "Magnificat" Mikołaja Zielenckiego. Wykonawcami utworu są: Zespół Madrygalistów i Zespół Instrumentów Dawnych Capellae Bydgosiensis pod dyrekcją Stanisława Gałońskiego. Nagranie pochodzi z koncertu, jaki odbył się w ramach ostatniego Festiwalu Muzyki Dawnej w Bydgoszczy.

/Taśma: Festiwal 69 /

Okres Baroku w muzyce polskiej przypada na drugą połowę XVII wieku. Wówczas to działali tacy twórcy jak Bartłomiej Pękiel - czołowy przedstawiciel form wokально-instrumentalnych, autor pierwszego oratorium polskiego "Audite mortales", Marcin Mielczewski - kompozytor koncertów wokально-instrumentalnych, Adam Jarzębski - jedyny przedstawiciel muzyki wyłącznie instrumentalnej w tym okresie, a także Stanisław Sylwester Szarzyński i Grzegorz Gerwazy Gorczycki. Gorczycki jeden z najwybitniejszych polskich kompozytorów, kapelmistrz kapeli

katedralnej w Krakowie, profesor retoryki i poetyki przebywał przez dłuższy czas w Chełmie na Pomorzu. Zachowało się stosunkowo dużo utworów tego kompozytora między innymi Motety, Mszeⁱ Koncerty wokально-instrumentalne. Za chwilę wysłuchamy fragmentu najpiękniejszego utworu Gorczyckiego "Completorium". Jest to kompozycja składająca się z siedmiu samodzielnych części przeznaczona na głosy solowe oraz zespół wokально-instrumentalny.

Słuchamy ~~dwóch końcowych~~ fragmentu Completorium w wykonaniu zespołu Capellae Bydgosiensis. pod dyktando Stanisława Głowackiego Partie solowe śpiewają

.....

/Taśma: 13804 - czas: 5, 1

Na zakończenie wysłuchamy jeszcze tańców i pieśni pochodzących z rękopisu XVII wiecznego Biblioteki Jagiellońskiej. Są to utwory reprezentujące nurt świeckich pieśni żartobliwych. ~~z pochodzących z rękopisu XVII wiecznego Biblioteki Jagiellońskiej~~

/Taśma: 11411 ok. 5' /

Były to pieśni i tańce pochodzące z ~~XIX~~ XVII wiecznego rękopisu Biblioteki Jagiellońskiej. Słuchaliśmy ich w wykonaniu zespołu Capellae Bydgosiensis i solistów: Treny Tkaczyk i Szymon Wronowa Bydgoskiego

Na tym kończymy nasz dzisiejszy Muzyczny Relaks. Na następny zapraszamy jak zwykle za miesiąc o tej samej porze.